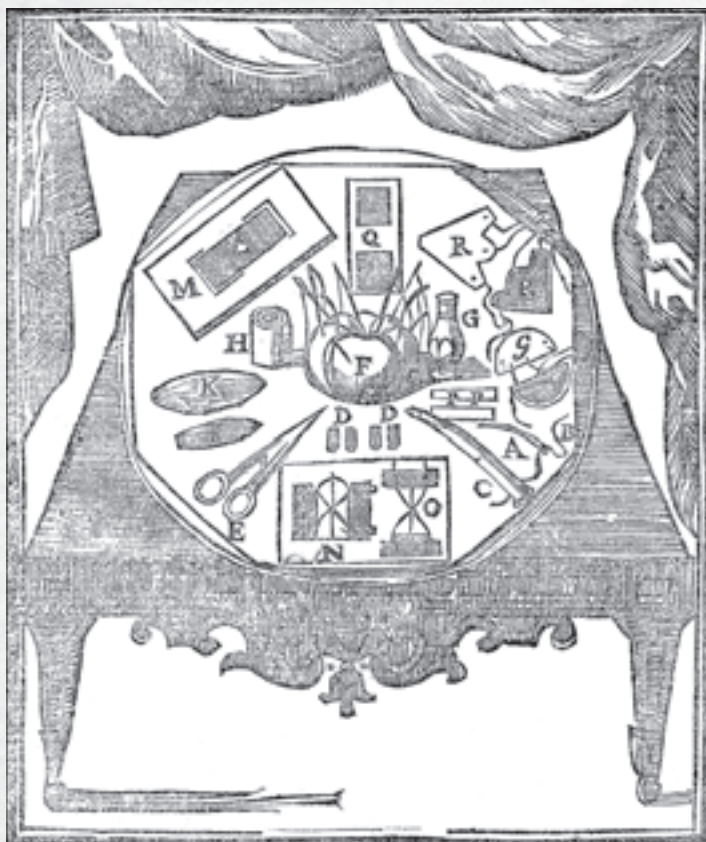

Spis treści

W SŁUŻBIE ZDROWIA I ŻYCIA LUDZKIEGO
(Słowo do chirurgów polskich) – list papieża Jana Pawła II
do chirurgów polskich _____

VII

PRZEDMOWA DO PIERWSZEGO WYDANIA _____

XI

Aleksander Gięsztor

WSTĘP DO PIERWSZEGO WYDANIA _____

XV

Wojciech Noszczyk

WSTĘP DO DRUGIEGO WYDANIA _____

XXI

Wojciech Noszczyk

RYS HISTORII CHIRURGII ŚWIATOWEJ _____

1

Janusz Skalski, Eugeniusz Sieńkowski

Chirurgia w starożytności i średniowieczu _____ 3

Chirurgia cechowa w Europie _____ 11

Chirurgia europejska w okresie oświecenia (XVIII wiek) _____ 17

Rozwój chirurgii w pierwszej połowie XIX wieku _____ 22

Początki nowoczesnej chirurgii _____ 24

Rozwój chirurgii w XX wieku _____ 35

CHIRURGIA W I RZECZYPOSPOLITEJ _____

47

Eugeniusz Sieńkowski, Janusz Skalski

Organizacja i struktura cechów chirurgów _____ 49

Rozwój cechowego leczenia chirurgicznego _____ 55

XXIX

Pierwsze podręczniki anatomii i chirurgii	63
Próby zorganizowania szkolnictwa chirurgicznego	65
Początki nauczania chirurgii na Uniwersytecie Jagiellońskim	69
Upadek organizacji cechów chirurgów	76
 <i>CHIRURGIA W DOBIE ZABORÓW</i>	 79
 Kraków – <i>Zdzisław Gajda</i> , <i>Józef Bogusz</i>	 81
Pod zaborem austriackim	81
Okres Księstwa Warszawskiego	83
Rzeczpospolita Krakowska (1815–1846)	85
Chirurgia krakowska w latach 1815–1828	85
Chirurdzy krakowscy w powstaniu listopadowym	88
Działalność Ludwika Bierkowskiego	89
Ponownie w granicach monarchii austriackiej	95
Pierwsze lata w nowej sytuacji politycznej	95
Chirurdzy krakowscy w powstaniu styczniowym	98
Lata krakowskie Jana Mikulicza (1882–1887)	99
Ludwik Rydygier w Krakowie (1887–1897)	107
I Zjazd Chirurgów Polskich (1889 r.)	112
Drugi nurt chirurgii krakowskiej	114
Oddział chirurgiczny w Szpitalu Św. Łazarza	114
Alfred Obaliński i jego asystenci (1870–1897)	115
Chirurgia krakowska na przełomie wieków	121
Problemy chirurgii w krakowskich towarzystwach i czasopismach naukowych (1866–1915)	124
Pomiędzy Lwowem a Krakowem	125
I wojna światowa	128
 Lwów – <i>Wanda Wojtkiewicz-Rok</i>	 131
Studium Medyko-Chirurgiczne (1805–1873)	131
Oddział Chirurgiczny Szpitala Powszechnego Krajowego we Lwowie i jego ordynatorzy (1866–1918)	134
Działalność Hilarego Schramma w dziecięcym Szpitalu Św. Zofii w latach 1886–1918	137
Poliklinika Powszechna	139
Klinika Chirurgiczna Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Lwowskiego i jej kadra naukowa	141
 Warszawa – <i>Wojciech Noszczyk</i>	 151
Pierwsze lata XIX wieku	151
Powstanie Wydziału Akademicko-Lekarskiego Warszawskiego	152
Katedra i Klinika Chirurgiczna Wydziału Akademicko-Lekarskiego	154
Nauczanie chirurgii na Wydziale Lekarskim Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego (1816–1831)	155
Podręczniki chirurgii	158
Chirurgia w Wojsku Polskim (1815–1831)	166
Powstanie listopadowe	166
Nauka, szkolnictwo i szpitalnictwo po upadku powstania listopadowego	168
Warszawskie oddziały chirurgiczne i ich ordynatorzy (1831–1863)	168
Prowincjonalne oddziały chirurgiczne (1831–1863)	175
Chirurgia i chirurdzy w Towarzystwie Lekarskim Warszawskim (1820–1863)	177
Cesarsko-Królewska Warszawska Medyko-Chirurgiczna Akademia	178
Szkoła Główna Warszawska	180

Powstanie styczniowe _____	182
Kliniki chirurgiczne Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego i ich kierownicy (1869–1900) _____	184
Warszawskie oddziały chirurgiczne i ich ordynatorzy (1864–1900) _____	190
Prowincjonalne oddziały chirurgiczne i ich ordynatorzy (1864–1918) _____	195
Początki antyseptyki i aseptyki _____	198
Dyskusje warszawskich chirurgów _____	201
Początek XX wieku _____	204
Oddziały chirurgiczne w nowym Szpitalu Dzieciątka Jezus (1901–1918) _____	205
Inne warszawskie oddziały chirurgiczne (1901–1918) _____	207
Udział chirurgów warszawskich w posiedzeniach i zjazdach naukowych _____	208
Chirurgia warszawska w czasie I wojny światowej _____	210
 Wilno – <i>Wojciech Noszczyk</i> _____	 215
Wydział Lekarski Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego _____	215
Katedra i Klinika Chirurgii Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego _____	217
Klinika Chirurgiczna Wileńskiej Akademii Medyko-Chirurgicznej _____	223
Publikacje wileńskich chirurgów _____	225
Chirurdzy w Towarzystwie Lekarskim Wileńskim (1808–1842) _____	227
Chirurgia w Wilnie w latach 1843–1918 _____	229
 Poznań – <i>Roman K. Meissner</i> , <i>Roman T. Góral</i> _____	 235
Na przełomie XVIII i XIX wieku _____	235
Szkolenie i inne problemy chirurgiczne w pierwszych latach istnienia Wielkiego Księstwa Poznańskiego (1815–1827) _____	237
Oddział Chirurgiczny Szpitala Sióstr Miłosierdzia w Poznaniu i jego ordynatorzy (1823–1886) _____	241
Pierwsze polskie lecznice ortopedyczne _____	249
Związki Bierkowskiego z medycyną wielkopolską _____	250
W kręgu Wydziału Lekarskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu _____	253
Nasilenie germanizacji _____	255
Kształtowanie podstaw nowoczesnej chirurgii poznańskiej. Ignacy Zielewicz _____	256
Działalność Tomasza Drobnika w Poznaniu _____	262
Ostatnie lata pruskiej niewoli (1903–1918) _____	268
W wirze walk powstania wielkopolskiego (1918–1919) _____	271
Współdziałalność chirurgów w tworzeniu Wydziału Lekarskiego Wszechnicy Piastowskiej _____	274
 Pomorze – <i>Jan Kortas</i> _____	 277
 Śląsk – <i>Krzysztof Brożek</i> _____	 283

CHIRURGIA W II RZECZYPOSPOLITEJ _____ 289

Andrzej Karwowski, *Andrzej Śródka*

Okres walk o granice (1918–1921) _____	291
Chirurgia w dużych ośrodkach _____	294
Kraków _____	294
Lwów _____	298
Warszawa _____	303
Poznań _____	311
Wilno _____	314
Łódź _____	320

Chirurgia w szpitalach prowincjonalnych	321
Podręczniki	323
Towarzystwa chirurgiczne	327
Towarzystwo Chirurgów Polskich	327
Towarzystwa regionalne	329
VIII Zjazd Międzynarodowego Towarzystwa Chirurgicznego	331
Niektóre problemy praktyki chirurgicznej	333

CHIRURDZY POLSCY W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

Andrzej Wysocki

Wrzesień 1939 roku	341
W Rzeszy Niemieckiej	347
W republikach sowieckich	350
Generalne Gubernatorstwo	351
Warszawa	351
Powstanie warszawskie	358
Kraków i Małopolska	368
Lublin i Lubelszczyzna	374
Piotrkowskie, radomskie, kieleckie	376
Ziemie włączone do ZSRR, od 1941 r. pod okupacją niemiecką	379
W obozach koncentracyjnych i więzieniach	383
Z Wojskiem Polskim w walce o ojczyznę	385
Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie	385
1. i 2. Armia Wojska Polskiego	390

CHIRURGIA W POLSCE LUDOWEJ

Wojciech Noszczyk, Stanisław Szyszko

Stan polskiej chirurgii bezpośrednio po II wojnie światowej i w latach późniejszych	395
Wyższe szkolnictwo medyczne	400
Ośrodki chirurgiczne	402
Lublin	402
Warszawa	403
Kraków	419
Łódź	424
Gdańsk	427
Wrocław	429
Poznań	434
Szczecin	438
Śląsk	440
Białystok	443
Bydgoszcz	444
Postępy polskiej chirurgii po II wojnie światowej	445
Współpraca międzynarodowa	454
Nadzór specjalistyczny w chirurgii	457
Towarzystwo Chirurgów Polskich; jego oddziały, sekcje i zjazdy	459
Podsumowanie	463

CHIRURGIA W III RZECZYPOSPOLITEJ _____ 465*Wojciech Noszczyk*

Reformy systemu ochrony zdrowia _____ 468

Nauczanie chirurgii _____ 469

Kształcenie przeddyplomowe _____ 469

Kształcenie podyplomowe. Specjalizacja _____ 469

Nadzór specjalistyczny _____ 471

Kadry. Działalność oddziałów chirurgicznych _____ 472

Ośrodki chirurgiczne _____ 473

Białystok _____ 473

Bydgoszcz _____ 475

Gdańsk _____ 476

Kielce _____ 479

Kraków _____ 480

Lublin _____ 484

Łódź _____ 486

Olsztyn _____ 489

Opole _____ 489

Poznań _____ 490

Rzeszów _____ 492

Szczecin _____ 492

Śląsk _____ 494

Warszawa _____ 498

Wrocław _____ 508

Postępy polskiej chirurgii _____ 512

Współpraca międzynarodowa _____ 527

Towarzystwo Chirurgów Polskich _____ 531

Zarząd Główny Towarzystwa Chirurgów Polskich – ZG TChP _____ 531

Oddziały _____ 534

Sekcje _____ 534

Zjazdy TChP _____ 535

„Polski Przegląd Chirurgiczny” _____ 537

Fundacja Polski Przegląd Chirurgiczny _____ 537

Medal im. Ludwika Rydygiera _____ 538

Kluby specjalistyczne chirurgów _____ 539

Unia Polskich Towarzystw Chirurgicznych _____ 541

Zakończenie _____ 542

POSŁOWIE DO PIERWSZEGO WYDANIA _____ 545*Jan Nielubowicz***ANEKSY** _____ 555*opracował Wojciech Noszczyk*

I. Teksty źródłowe (fragmenty) _____ 557

1. Rafał Józef Czerwiakowski *Dysertacja o szlachetności, potrzebie i użytku chirurgii...* _____ 5572. Ludwik Perzyna *Nauki cyrulickie...* _____ 5593. Jan Fryderyk Niszkowski *O związku chirurgii z medycyną...* _____ 5604. Aleksander Le Brun *Prelekcja wstępna chirurgii operacyjnej...* _____ 561

XXXIII

5. Julian Kosiński <i>Prelekcja...</i>	562
6. Jan Antoni Mikulicz <i>O wpływie chirurgii...</i>	563
7. Ludwik Rydygier <i>Jaką być powinna nauka chirurgii w naszych czasach</i>	564
8. Okólnik z zaproszeniem na I Zjazd Chirurgów Polskich w Krakowie	566
9. Ludwik Rydygier <i>Przemówienie wygłoszone na posiedzeniu I Zjazdu Chirurgów Polskich w Krakowie</i>	566
10. Hilary Schramm <i>Przemówienie wygłoszone w Warszawie w czasie obrad XVIII Zjazdu Chirurgów Polskich</i>	567
11. Kornel Michejda <i>Przemówienie Prezesa Towarzystwa Chirurgów Polskich</i>	568
12. Jan Nielubowicz <i>Zamiast ostatniego wykładu</i>	569
13. Witod Rudowski <i>Refleksje o chirurgii</i>	572
14. Wacław Sitkowski <i>Moje spojrzenie na chirurgię</i>	574
II. Zjazdy i konferencje	576
1. Zjazdy Chirurgów Polskich – Zjazdy Towarzystwa Chirurgów Polskich	576
2. Zjazdy Sekcji Chirurgii Klatki Piersiowej, Serca i Naczyń Towarzystwa Chirurgów Polskich	586
3. Konferencje naukowe Sekcji Chirurgii Onkologicznej Towarzystwa Chirurgów Polskich	590
4. Konferencje naukowe Sekcji Chirurgii Wytwórczej Towarzystwa Chirurgów Polskich	590
5. Sekcja Badań Podstawowych w Chirurgii	592
6. Konferencje Sekcji Chirurgii Endoskopowej	592
7. Sympozja Sekcji Zakażeń Chirurgicznych	593
8. Sympozja Sekcji Wiscerosyntezy – Wideochirurgii	594
9. Sekcja Chirurgii Endokrynologicznej	595
10. Zjazdy Sekcji Chirurgii Wojskowej	595
11. Sympozja Sekcji Chirurgii Urazowej	596
12. Konferencje Sekcji Żywienia Poza- i Dojelitowego	597
13. Konferencje Sekcji Chirurgicznego Leczenia Otyłości – Chirurgii Metabolicznej i Bariatrycznej	597
III. Personalia	597
1. Prezesi Zjazdów Chirurgów Polskich i Towarzystwa Chirurgów Polskich	597
2. Sekretarze Generalni Towarzystwa Chirurgów Polskich	598
3. Krajowi członkowie honorowi Towarzystwa Chirurgów Polskich	598
4. Zagraniczni członkowie honorowi Towarzystwa Chirurgów Polskich	599
5. Profesorowie katedr i klinik chirurgicznych wyższych uczelni polskich w latach 1779–1939	599
6. Profesorowie chirurgii ogólnej mianowani w latach 1944–1989	601
7. Profesorowie chirurgii ogólnej mianowani po 1989 roku	602
IV. Polskie czasopisma chirurgiczne	604
1. Wydawane przed okresem II Rzeczypospolitej (opracowała Teresa Ostrowska)	604
2. Wydawane w II Rzeczypospolitej (opracowała Teresa Ostrowska)	607
3. Wydawane w Polsce Ludowej (opracowała Teresa Ostrowska)	609
4. Wydawane w latach 1988–1990	611
5. Wydawane w III Rzeczypospolitej	611
V. Kalendarium ważnych wydarzeń w chirurgii polskiej	618
SPIS ILUSTRACJI	621
SKOROWIDZ NAZWISK	641

